GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nro. 55. Sâmbătă 9 (21) Martie 1885.

Braşovŭ, 8 (20) Martie 1885.

Amărăciunea ce a cuprinsŭ inimele bravelorŭ Românce din Sătmarŭ, când au vĕḑutŭ, că neîmpăcaţii duşmanĭ ai neamului românescŭ mergŭ acuma până a uneltí pe faţă chiar şi în contra năsuinţelorŭ de cultură ale femeilorŭ sătmărene, călcândŭ în picióre dreptate, lege, echitate şi bună cuviinţă, o înţelegemŭ pe deplinŭ, ba mai multŭ, o simţimŭ cu adêncă durere, căcĭ causa Sătmărencelorŭ este causa nóstră, cultura lorŭ este dorinţa şi mândria nóstră, inimile lorŭ batŭ deopotrivă cu inimile nóstre.

In nevinovăţia scopului sublimŭ ce-lŭ urmărescŭ, în curĕţenia nobilelorŭ lorŭ nĕsuinţe de cultură, femeile române sătmărene nu potŭ cuprinde cu mintea lorŭ miserabilulŭ planŭ, ce s'a pusŭ în lucrare de către adversarii noştri, spre a nimicí modestele sĕmĕnăturĭ ale culturei românescĭ şi spre a stinge viaţa naţională română cu desĕvêrşire în ţinutulŭ Sătmarului.

Se 'ntrébă Româncele din Sătmarŭ cu mirare: óre ce sĕ fie causa că ceea-ce s'a încuviinţatŭ sororilorŭ nóstre din Selagiu, sĕ ni se denege nouĕ, cum se póte ca aceeaşĭ reuniune, ce le-a fostŭ iertatŭ Sĕlăgenelorŭ sĕ-o formeze pentru cultura lorŭ, sĕ ne fie interḑisă nouĕ?

Au dreptate damele nóstre din Sătmarŭ décă recunoscŭ, că fapta autorităţilorŭ maghiare care într'unŭ judeţŭ opresce ceea-ce încuviinţéză în altŭ judeţŭ, n'are nicĭ unŭ temeiu logicŭ şi este o curată absurditate. Cu tóte astea trebue sĕ le spunemŭ, că pe noi nu ne-a surprinsŭ nicĭdecum arbitrarietatea, cu care s'a respinsŭ cererea justă şi legală a femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Nu ne-a surprinsŭ, pentru că cunosceamŭ planulŭ duşmanilorŭ de-a sugrumá prin forţă viaţa naţională a Românilorŭ sătmărenĭ, ale acestorŭ estreme şi espuse posturĭ ale românismului.

Noi aicĭ din depărtare putemŭ sĕ distingemŭ mai bine direcţiunea evoluţiunilorŭ duşmane din părţile acele. De multŭ încă amŭ observatŭ, că Maghiarii dela putere consideră comitatulŭ Sătmarului ca şi cuceritŭ pentru maghiarismŭ. „Puţinele piedecĭ ce ni se vorŭ mai opune,“ îşĭ ḑicŭ ei, „le vomŭ delătură cu forţa. Sătmărulŭ este şi rĕmâne alŭ nostru“!

De aceea au înfiinţatŭ o societate de maghiarisare în acestŭ comitatŭ; de aceea s'au pusŭ în fruntea acestei societăţĭ vlădica unguréscŭ, fişpanulŭ cu tótă céta funcţiunarilorŭ unguréscĭ; de aceea persecută pe profesorulŭ de limba română din oraşulŭ Satumare; de aceea cerŭ sĕ se casseze catedra de limba română dela acelŭ gimnasiu; de aceea colindă pe la scólele confesionale românescĭ, cu scopŭ ca prin ameninţărĭ şi corupţiunĭ cu banĭ sĕ spargă organisaţia nóstră scolară poporală din acelŭ ţinutŭ; de aceea teroriséză şi prigonescŭ pe toţĭ Românii binesimţitorĭ, cărora le zace la inimă cultura şi fericirea némului românescŭ; de aceea în fine, nu vorŭ sĕ sufere nicĭ înfiinţarea unei reuniunĭ filantropice şi de cultură a femeilorŭ române sătmărene şi apeléză la forţă, când vĕdŭ că după dreptate şi după lege nu-o potŭ oprí!

Tóte aceste atentate se întêmplă. Pe fie-care ḑi sosescŭ scirile cele mai revoltătóre despre ele, dar nimenĭ nu alérgă în apĕrarea bieţilorŭ Sătmărenĭ, în a cărorŭ staulŭ au intratŭ de tóte părţile lupii flămênḑĭ.

Archipăstorii lorŭ sufletescĭ stau departe de ceea ce sĕ petrece; nu sare nicĭ unulŭ în ajutorulŭ turmei ameninţate. Unulŭ se ocupă în tótă liniştea cu ale economiei; şi celălaltŭ clocesce mereu la marele planŭ alŭ viitorului sĕu palatŭ, ce speră că i-lŭ va dărui d. Trefort, dreptŭ recunoscinţă, pentru că le értă inspectorilorŭ regescĭ de scóle tóte năsdrăvăvăniele, tace la tóte, sufere chiar ca credincioşii sĕi se fie crescuţĭ în altă religiune, şi aderéză la principiulŭ proclamatŭ de ministru, că statulŭ ungarŭ nu este statŭ poliglotŭ.

In asemenĭ împrejurărĭ este lucru fórte naturalŭ, că Românii din Sătmarŭ, uiduiţĭ şi goniţĭ de pe tóte terenele, au vĕḑutŭ în înfiinţarea Reuniunei femeilorŭ române sătmărene unŭ mijlocŭ de scăpare alŭ culturei române atâtŭ de urgisite de către adversarii şi năpăstuite chiar de către archipăstorii lorŭ.

Cu atâtŭ mai mare a trebuitŭ sĕ fie mâhnirea lorŭ vĕḑêndŭ rĕspunsulŭ ce l'au primitŭ mamele, surorile, fiicele şi soţiele lorŭ dela vice-şpanulŭ şi protonotarulŭ comitatului, la cererea de a li se încuviinţa statutele reuniunei lorŭ, întocmai cum s'aŭ încuviinţatŭ şi statutele altorŭ asemenea reuniunĭ.

Dar în Selagiu elementulŭ românŭ este mai numerosŭ şi mai puternicŭ. „Aicĭ,“ şi-au ḑisŭ adversarii noştri, „numai încetulŭ cu încetulŭ vomŭ puté cucerí terĕmulŭ pentru maghiarismŭ, dar în Sătmarŭ suntemŭ mai tarĭ, aicĭ trebue sĕ suprimămŭ cu forţa orĭce mişcare românéscă.“

Adversarii noştri nu s'au sfiitŭ de a comite atentatulŭ cutezătorŭ în contra dreptăţii şi a legei. Ei sperézā negreşitŭ că nimenĭ nu li se va mai opune şi că prin acestŭ asaltŭ vorŭ da lovitura de mórte năsuinţelorŭ de cultură ale elementului românŭ Sătmărénŭ, înhămându-lŭ pentru totdéuna la jugulŭ maghiarismului.

Se înşélă însă tiranii din Sătmarŭ.

Viă este încă consciinţa naţională în poporulŭ românŭ din acestŭ ţinutŭ şi dela energia şi patriotismulŭ Româncelorŭ sătmărene depinde viitórea lui isbândă.

Vice-şpanulŭ dela Careii-marĭ declară, că ministrulŭ de interne refusă încuviinţarea statutelorŭ Reuniunei femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Dacă este aşa, atuncĭ Sătmărenelorŭ române nu le mai remâne altă cale spre a'şĭ apĕra cultura ameninţată decâtŭ a merge în deputaţiune la Majestatea Sa prea graţiosulŭ nostru monarchŭ şi a-lŭ ruga sĕ ia cultura lorŭ în înaltulŭ sĕu scutŭ.

Deputaţiunea Româncelorŭ din Sătmarŭ va aduce şi acelŭ bine pentru noi toţĭ, că în cele din urmă va dá ocasiune Capului statului, ca sĕ se convingă câtŭ de maltratatŭ şi prigonitŭ este aḑĭ elementulŭ românŭ de sub sceptrulŭ sĕu!

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Danielŭ Irányi, preşedintele partidei independenţei şi dela 1848, a propusŭ camerei ungare unŭ proiectŭ de lege lucratŭ de elŭ cu privire la aşedarea streinilorŭ în Ungaria. Acestŭ proiectŭ cere ca fiecare strĕinŭ, care voiesce sĕ-şĭ aşeḑe domiciliulŭ în Ungaria, sĕ adreseze în timpŭ de şése ḑile dela sosirea sa o cerere de domicilare către primăriă. Străinulŭ atâtŭ în casulŭ acesta câtŭ şi când se va mutá dela unŭ locŭ la altulŭ trebue sĕ dovedéscă, respective sĕ producă unŭ testimoniu dela autoritatea locală despre o viaţă nepătată şi capacitatea de a se susţiné pe cale onorifică. Fugarii politicĭ sĕ fie dispensaţĭ de a produce unŭ testimoniu de moralitate séu de avere séu de capacitatea de a se susţiné. Străinulŭ póte fi primitŭ în comună numai pe basa unei licenţe de domiciliare. Cei ce nu vorŭ corespunde acestorŭ dispositiunĭ, 30 de ḑile după admoniarea din partea autorităţii, sĕ fie isgoniţĭ din ţéră.

Se vede că proiectulŭ lui Iranyi este îndreptatŭ în contra Evreilorŭ strĕinĭ, căcĭ anevoie se vorŭ aşeḑá alţĭ strĕinĭ cu domiciliulŭ în Ungaria. Acésta resultă şi din motivarea sa, după care elŭ voiesce a oprí mai alesŭ domiciliarei unorŭ asemenĭ strĕinĭ, carĭ nu ducŭ o viaţă cinstită, ci trăiescŭ numai din înşelăciune, cămătăriă şi din esploatarea miseriei séu a nesciinţei altora.

*

In şedinţa dela 17 Martie n. a camerei italiane s'a desbătutŭ asupra politicei guvernului la Marea roşiă. Ministrulŭ de esterne Mancini, rĕspunḑêndŭ la împutările ce se facŭ guvernului, ḑise că acesta are douĕ programe: una mică şi modestă pentru timpulŭ de faţă, alta mare pentru eventualităţĭ viitóre. La Marea roşiă guvernulŭ urmăresce o politică curatŭ italiană, ér nu englesă; elŭ n'a făcutŭ guvernului englesŭ propunerĭ formale, pentru că se temea sĕ nu vateme simţĕmêntulŭ şi orgoliulŭ naţionalŭ englesŭ; a însărcinatŭ însĕ pe ambasadorulŭ italianŭ din Londra sĕ declare lordului Granville, că Italia e gata a 'i da ajutorulŭ necesarŭ spre a se împedeca catastrofe mai marĭ, şi acésta a făcut'o spre a da Angliei o dovadă de amiciţia Italiei, fără însă a se vătăma cele douĕ imperii aliate prin învoelĭ între Anglia şi Italia. De atuncĭ, ḑise Mancini, relaţiunile Italiei cu Anglia au devenitŭ totŭ mai strênse şi interesele reciproce au cerutŭ de o potrivă suprimarea revoltei din Sudanŭ, care trebue supraveghiatŭ de unŭ stat puternicŭ, căcĭ numai aşa s'ar puté administra Egiptulŭ. Trupele italiane din Massauah au sĕ menţină ordinea în oraşŭ şi împrejurime, ér pe aderenţii Mahdiului, dacă vorŭ fi, sĕ-i ţină în frêu. Mai multŭ de atâta nu póte spune Mancini, dar rógă camera sĕ se gândéscă, că posiţiunea Italiei la Marea roşiă trebue regulată, că cestiunea afgană ţine tótă lumea într'unŭ sufletŭ, dar că relaţiunile Italiei cu Anglia suntŭ fórte frăţescĭ, fără d'a se altera raportulŭ către Germenia şi Austro-Ungaria. Guvernulŭ ia tótă responsabilitatea de ceea ce se face, fiindcă aşa cerŭ interesele Italiei.

*

Tóte ḑiarele din Londra, afară de »Daily News,« organulŭ guvernului, care tace, scriu într'unŭ tonŭ fórte iritatŭ asupra condiţiunilorŭ, ce le pune Rusia cererilorŭ anglese în cestiunea afgană (adecă ca sĕ rĕmână în posiţiunile ocupate şi sĕ mai ocupe şi Pendjdeh). Aceste dau mână liberă Rusiei de a înaintá în fie-care momentŭ după placŭ spre Herat. Concesiunea ce-o face guvernulŭ rusŭ la aparenţă este o amăgire. Foile anglese suntŭ nemulţămite, din causă că Gladstone a renunţatŭ la cererea primitivă a Angliei, ca trupele rusescĭ sĕ se retragă până la linia Sarakh. Rusia, ḑicŭ ele, se pórtă şi acum rĕu ocupândŭ mereu ţinuturĭ nouĕ. Amânarea rĕsboiului este numai în favorulŭ Rusiei. Şi »Daily Telegraph« îşĭ esprimă neîncrederea în procederea Rusiei şi mustră pe Gladstone pentru că a cedatŭ cu privire la pretensiunile primitive ale Angliei, deórece prin acésta Rusia a devenitŭ mai cutezătóre şi susţinerea păcii mai neverosimilă.

*

Se pare că între Franţa şi China s'au începutŭ tractărĭ de pace. După o scire din Tien-Tsin ce a primit'o „Times,« cu negoţiărĭle este însărcinatŭ Li-Hung-Tşang. Ceea ce silesce pe Chinesĭ sĕ 'ncheiă pace, este împrejurarea că Japonesii au luatŭ o atitudine ostilă faţă cu China, cerêndŭ ca trupele acesteia sĕ evacueze Corea. In Tokio demnesce o disposiţiune fórte rĕsboinică, poporulŭ cutrieră stradele strigândŭ: »Rĕsboiu cu China!« Ḑiarele japoneze cerŭ o alianţă cu Franţa, dar precum credemŭ, acésta va prefera o pace favorabilă, după ce a făcutŭ atâtea jertfe, decâtŭ sĕ mai continue rĕsboiulŭ.

Statulŭ ungurescŭ în periculŭ.

Afacerea librăriei din Năsăudŭ face pe diarulŭ »L' Indépendance roumaine« sĕ scrie sub acestŭ titlu unŭ articolŭ de fondŭ, în care constată, că aci e vorba de unŭ nou actŭ de persecuţiune infamă şi de intoleranţă barbară în contra Românilorŭ. Numitulŭ diarŭ 'şi încheiă articululŭ sĕu astfelŭ:

»Acestŭ actŭ va constitui o probă mai multŭ despre tirănia ce o esercită Ungurii asupra celorlalte naţiunĭ din regatulŭ sf. Stefanŭ. Ungurii, în persecuţiunile lorŭ în contra Românilorŭ, mergŭ până la absurdŭ, până a se face ridiculĭ. Căcĭ nu este óre ridiculŭ a confisca declaraţiunĭ vamale ca periculóse pentru naţiunea maghiară şi de a presenta pe celŭ mai liniştitŭ dintre librarĭ ca pe unŭ factorŭ fórte periculosŭ pentru statulŭ ungarŭ, fiind-că s'a găsitŭ catalogulŭ sĕu la unŭ librarŭ din Transilvania, plus două declaraţiunĭ vamale? (Istoria lui Horia de Densuşianŭ e permisă, prin urmare nu póte fi periculósă).«

»Trebue ca edificiulŭ unui statŭ sĕ fie rĕu sdruncinatŭ şi sĕ se clatine, pentru ca ómenii sĕi politicĭ sĕ alerge la asemenea estremităţĭ.

„Şi fiind că e vorba de interdicţiunĭ, vomŭ da bunilorŭ noştri vecinĭ unŭ bunŭ sfatŭ, pe care îi rugămŭ sĕ'lŭ urmeze.

»Bucăţile române de 20 lei au efigia regelui Carolŭ I. şi mai multŭ decâtŭ amŭ dori, trecŭ fără nicĭ o pedecă în Ungaria şi se preumblă în buzunarele locuitorilorŭ ţĕrilorŭ supuse corónei Sf. Stefanŭ. Guvernulŭ ungurescŭ ar trebui sĕ se gândéscă, că presenţa banilorŭ cu efigia regelui Carolŭ I., printre poporaţiunea Ungariei, ar pută deveni periculósă pentru statulŭ ungurescŭ. Sĕ interdică prin urmare d'a trece banii românescĭ fruntaria unguréscă.«

SCIRILE DILEI.

In »Intrunirea literară« de Joi a cititŭ d-şóra Octavia Rusu novela »O bună pescuire« de Alarcon. D. prof. Ioanŭ Popea a tractatŭ tema sa „Biblia şi istoria naturală despre omŭ" cu multŭ succesŭ şi a fostŭ viu aplaudatŭ.

—0—

Deputaţĭ mirenĭ pentru sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. s'au mai alesŭ: în cerculŭ I. Sibiiu d-nii Iacobŭ Bologa consil. aul. în pensiune şi Iónŭ de Preda advocatŭ în Sibiiu; în cerculŭ IV. Orĕştia-Deva: d-nii Dr. Iónŭ Mihu advocatŭ şi Drd. în dreepturĭ Augustŭ A. Nicóră proprietarŭ; în cerculŭ Cluşului: d-nii Vasiliu Almăşanŭ şi Iónŭ Slavicĭ.

—0—

Intre tinerimea maghiară din Şemniţŭ, în Ungaria, domnesce o mare agitaţiune în contra studenţilorŭ românĭ dela Academia silvanală din acelŭ oraşŭ. Agitaţiunea a fostŭ provocată, dice »Pesti Naplo«, din incidentulŭ că cu ocasiunea unei petrecerĭ unŭ studentŭ românŭ cu numele Ioanŭ Deacŭ ar fi pronunţatŭ cuvinte vĕtămătóre la adresa Ungurilorŭ. Tinerimea maghiară a ţinutŭ mai multe întrunirĭ şi-a otărîtŭ a face demonstraţiunĭ în contra studenţilorŭ românĭ, décă studentulŭ Deacŭ nu va părăsí în terminŭ de două sĕptĕmânĭ Academia din Şemniţŭ. Se înţelege, totdéuna provócă Românulŭ! Cluşiulŭ şi Pesta suntŭ martorĭ.

—0—

Câştigulŭ principalŭ alŭ loteriei sĕracilorŭ din Viena, se pare că va rĕmânea oraşului Viena. Tóte ostenelele de a se găsi posesorulŭ losului în Făgăraşŭ şi împrejurime, unde se trimesese, au fostŭ zadarnice, şi Sâmbătă în 21 Martie n. terminulŭ pentru ridicarea banilorŭ espiră. De se va găsí norocosulŭ, sĕ dea imediatŭ până mâne séră o telegramă la Viena.

—0—

Camera advocaţilorŭ din Sibiiu face cunoscutŭ, că advocatulŭ Iónŭ Popa, care fusese însărcinatŭ cu administrarea cancelariei advocatului Rudolf Marlin, a fostŭ înlocuitŭ în acéstă calitate de curatorŭ cu Dr. Nicolau Olariu.

—0—

Lunĭ séra unŭ fruntaşŭ dela batalionulŭ 23 de vĕnătorĭ din Odorheiu a împuşcatŭ în casarmă pe doi vĕnătorĭ. Fruntaşulŭ (conducĕtorulŭ de patrulă) se'ntorsese cu cei patru ómenĭ ai sĕi dela patrulare din oraşŭ şi în locŭ sĕ se anunţe, începŭ a glumí cu unŭ vĕnătorŭ, care se temea fórte multŭ de puşcă. Ţintí cu puşca nencărcată asupra lui şi, fiindcă vĕnătorulŭ şi de astă dată se arăta sfiiciosŭ, dise fruntaşulŭ: »Dacă tu te temĭ atâtŭ de multŭ de puşca nencărcată, ce veĭ face înaintea unei puscĭ încărcate?« şi luândŭ din patrontaşŭ unŭ patronŭ cu glonţŭ, ce-lŭ primise pentru serviciulŭ sĕu, încărcă puşca fără sĕ închidă camera şi ţintí din nou asupra vĕnătorului. Acesta se ascunse după unŭ altŭ vĕnătorŭ. In momentulŭ acesta unŭ alŭ treilea vĕnătorŭ se apropiă de fruntaşŭ, îi smulse puşca din mână, dar în acelaşĭ timpŭ se descărcă şi lovi pe cei doi, pe unŭ Românŭ şi unŭ Ungurŭ, carĭ cădură imediatŭ morţĭ. Fruntaşulŭ se află în arestŭ şi instrucţiunea urméză.

Corpulŭ representativŭ alŭ oraşului Deşiu a hotărîtŭ sĕ se alăture ca membru fundatorŭ la reuniunea de maghiarisare ardelénă din Cluşiu şi sĕ triméţă representanţĭ şi în adunarea generală de constituire.

—0—

Comitetulŭ societăţii »Scóla Română« din Suceava, (Bucovina) într'unŭ apelŭ făcutŭ publicului românŭ din ţara românéscă şi din celelalte ţĕrĭ române, cere ajutorulŭ lui pentru biblioteca acelei societăţĭ.

—0—

»Presse« din Viena află, că congresulŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria se va conchiăma pe la 15 Augustŭ a. c. în Carloviţŭ.

—0—

In noulŭ magasinŭ de bijuteriĭ alŭ d-lui D. Friedmann, în Bucurescĭ în faţa Teatrului-Naţionalŭ, se află espusă coróna oferită de adunarea deputaţilorŭ Domnului Moldovei, Stefanŭ celŭ Mare. Acéstă coróná de bronzŭ, turnată la Bruxelles după modelulŭ celei depuse de Adunarea deputaţilorŭ cu ocasiunea serbării desvălirii statuei marelui Domnŭ, este de foi de stejarŭ, peste carĭ se înfăşură o panglică p'alŭ cărui bronzŭ strălucesce inscripţiunea, la stânga: »Adunarea deputaţilorŭ,« d'asupra: »5 Iuniu,« la drépta: »Lui Stefanŭ,« ér josŭ, pe nodulŭ panglicei, suntŭ înscrise tóte bătăliele repurtate de Stefanŭ celŭ Mare. Coróna are o mărire în circonferinţă de peste patru metri, şi pórtă pe foile de stejarŭ numele tuturorŭ judeţelorŭ.

—0—

D. Moceanu, profesorŭ de gimnastică şi de jocurĭ naţionale din Bucurescĭ, va vení în curêndŭ în Ardélŭ ca sĕ recruteze o trupă de jucătorĭ de danţurĭ naţionale, cu care sĕ se ducă la esposiţiunea din Anvers.

—0—

Sâmbătă 9 Martie, artiştii societarĭ ai teatrului naţionalŭ din „Bucurescĭ" vorŭ jucá pentru ântéia óră »Ovidiu,« piesă în patru acte de d. V. Alexandri. „România" dice că în acésta séră teatrulŭ va fi iluminatŭ cu lumină electrică.

—0—

„Citimŭ următórele în »Gazeta Săteanului« din Râmniculŭ Sĕratŭ: „Ni se scrie din Bercenĭ, că mai mulţĭ sătenĭ din plasa Câmpulŭ, judeţulŭ Prahova, suntŭ în momentulŭ de a formá o societate, cu reşedinţa în comuna Bercenĭ, cu numele de »Cetatea Română.« D. C. N. Popŭ, care ne dă acéstă scire, ne trimite statutele acestei societăţĭ. Scopulŭ ei e: ajutarea copiilorŭ sătenĭ la meşteşugurĭ şi carte, încurajarea lorŭ la învĕţătură, artă, comerţŭ şi industria română. Clădirea unui localŭ de scólă şi înzestrarea ei cu unelte de diferite profesiunĭ. Procurarea de cărţĭ şi aducerea de maestri şi maestre, carĭ sĕ înveţe copii sătenilorŭ.«

—0—

Camera română a respinsŭ proiectulŭ privitorŭ la restabilirea porturilorŭ france, Galaţĭ şi Brailă, în şedinţa de alaltaerĭ, cu 61 contra 29 voturĭ.

—0—

Camera francesă a votatŭ proiectulŭ de lege, care ridică vama pentru importulŭ vacilorŭ şi alŭ boilorŭ dela 8 la 12 francĭ, pentru boi tinerĭ şi vacĭ tinere dela 5 la 8 francĭ, pentru viţei dela 1 fr. 50 centime la 4 francĭ, pentru berbecĭ bătuţĭ dela 2 la 3 francĭ, pentru miei, capre şi purcei dela 50 centime la 1 francŭ, pentru porcĭ dela 3 la 6 francĭ. Vama pentru carne próspĕtă s'a ridicatŭ la 7 francĭ pentru 100 de Khilo, pentru carne sĕrată la 8 francĭ şi 50 centime.

—0—

Din Bulgaria se anunţă, că guvernulŭ bulgarŭ chiamă sub stégŭ voluntarĭ.

—0—

Organulŭ camerei de comerţŭ din Newyork »Chamber of Commerce Journal and Exhibition Reporter« sfătuesce pe ómenĭ a nu mai emigra la America, deórece mii de lucrătorĭ stau fără pâne. Numai în Newyork suntŭ 45,000 de familii sĕrace, numĕrândŭ 180,000 de membri, carĭ n'au cu ce sĕ trăéscă. In unele districte morŭ ómenii de fóme, ér în altele ducŭ o viéţă miserabilă cu puţinulŭ câştigŭ.

Atentatŭ asupra culturei femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Din părţile Sătmărene, 15 Martiu 1885.

Domnule Redactorŭ! Starea nóstră în care ne aflămŭ astădĭ este insuportabilă, despre acésta martore ni sunt strigătele cele multe din partea Românilorŭ. Au dóră nu ţi se revóltă simţulŭ de dreptate, când trebue sĕ îndurĭ atâtea nedreptăţĭ şi fărădelegĭ, fără sĕ fi datŭ causă justă la acelea? Au dóră nu suntemŭ fii credincioşĭ ai acestei patrie, pe care o apĕrămŭ cu braţele nóstre, şi în timpŭ de restriste amŭ statŭ cu pepturile deschise contra duşmanilorŭ gata a muri? Şi cu tóte acestea Maghiarii dela putere pre noi ne judecă a fi rĕsvrĕtitorĭ, noi carĭ prin sudórea nóstră contribuimŭ la susţinerea patriei; noi suntemŭ consideraţĭ ca fii cei vitregĭ, pentru aceea ne apasă duşmanulŭ fără sufletŭ şi încă aceia pe carĭ îi susţinemŭ cu obolulŭ nostru pe scaunulŭ de stăpânŭ!!

Óre este cu putinţă sĕ tăcemŭ, când te părăsescŭ şi cei ce mai au putere de a apĕrá drepturile poporului românŭ, când dênsii dau terenŭ ca inimiculŭ sĕ străbată în sanctuarulŭ poporului, pre care-lŭ mai are ca singură mângăiere? când vedemŭ năvălindŭ gendarmeria sĕ rumpă şirurile poporului şi sĕ-lŭ debiliteze, ca aşa în urmă sĕ-lŭ nimicéscă? „Turma părăsită se împrăştiă şi o pradă toţĭ câţĭ voescŭ.« Multŭ séménă cu acésta turmă nenorocită poporulŭ românŭ, elŭ încă nu are altŭ dreptŭ decâtŭ acela, ce-lŭ are turma nenorocită, adecă a'şĭ da laptele, lâna, mielulŭ, în fine a se da însaşĭ.

După acestŭ preludiu se vĕ descriu faptulŭ ce m'a îndemnatŭ a prinde condeiulŭ în mână:

Bravele dame române din acestŭ comitatŭ se adună la o petrecere adevĕratŭ însufleţitóre şi acolo se vorbesce despre înfiinţarea unei reuniunĭ culturale a femeilorŭ, spre care scopŭ se şi alege unŭ comitetŭ provisorŭ pentru compunerea statutelorŭ, îcare nu peste multŭ timpŭ şi-a şi împlinitŭ sarcina onorifică, căcĭ statutele repede s'au compusŭ şi pentru a obţiné întărirea legală s'au şi aşternutŭ din partea preşedintei interimale vicecomitelui comitatensŭ, ca apoi dênsulŭ sĕ-le trimită la ministru

Până aci tóte lucrurile curgeau în cea mai bună ordine şi se făcură tóte cele de lipsă ca damele române sĕ pótă avé Reuniunea lorŭ cu statute întărite, ca aşa sĕ-şĭ pótă începe activitatea câtŭ de îngrabă, din care causă i-se şi facŭ d-lui vicespanŭ o visită prin d-na Ana Bilţŭ ca preşed. inter. şi d-na Gizella Drumariu, cu care ocasiune vicespanulŭ se afla în Baia-mare. Visita se face în 11 Febr. a. c. când vicespanulŭ cu totŭ cavalerismulŭ sĕu promite onorabilelorŭ dómne că va face totŭ ce e posibilŭ, ca statutele sĕ fiă câtŭ de timpuriu întărite; însă prelângă tóte numai în luna lui Maiu le póte susterne Ministrului după ce va fi o adunare comitatensă. Venindŭ cele dóuĕ dame dela visită, conversândŭ între sine una observă: „Soră, nu-i lucru curatŭ, d-lŭ acesta era fórte nervosŭ şi hesită când a vorbitŭ cu noi şi se părea a schimba la faţă, după culise este ceva necuratŭ.« Şi ce sĕ vedĭ, presimţulŭ era cu temeiu, căcĭ în 16 Februariu a. c. putúrămŭ ceti în fóia oficiósă a comitatului »Szatmármegyei Közlöny« că s'a denegatŭ întărirea statutelorŭ. Nu preste multŭ timpŭ vine resoluţiune din oficiu, care este următórea: „Másolat 1281/1885 Szatmár megye alispánjától. Nagybánya Város polgármesterének Biltiu Erdös Anna és dr. Lukács László altal hozzám beterjesztelt 's altalam a Nagyméltoságu m. kir. belügyministeriumhoz felküldött »szatmármegyei román nök egyletének« alapszabály tervezetéköl emlitett minizster ur folyó évi 8051 sz. alati rendeletével a jováhagyást megtagadta. Erröl a polgármester urat az alapszabály tervezetének kézlesitése végetti megküldése mellett oly felhivással értesitem hogy a tervezöket bármily nemü egyleti müködéstöl tiltsa el, ellenkezö esetben velök szemben a törvény teljes szigorát alkalmazza N. Károly 1885 Februar 17-én Ujfalusi s. k. alispán.

517/885. A rendelet másolatban mellék letei pedig eredetben vétbizonylat mellet id: elnök nönek kézbesittetik, — egyzsersmind a rendelet a polgármester a fökapitánynak is elöforduló esetben foganat szerzés végett kiadatik. N.-Bányán 1885 évi febr. hó 25-én tartott tanácsülésböl Lajos Gyorgy s. k. föjegyzö.

(Nr. 1281/1885. Dela vicespanulŭ comitatului Sătmar. — Cătră primarulŭ oraşului Baia-mare. Excelenţa Sa ministrulŭ reg. ung. de interne a denegatŭ prin ordinaţiunea sa cu Nr. 8051 din anulŭ c. întărirea proiectului de statute alŭ Reuniunii femeilorŭ române din comitatulŭ Sătmarului, ce mi-s'a presentatŭ mie de cătră Bilţiu Erdös Ana şi Dr. Vasile Lucaciu şi care a fostŭ înaintatŭ numitului ministru de interne. Despre acésta insciinţezŭ pe d. primarŭ alăturândŭ proiectulŭ de statute pentru imânuare şi provocându-lŭ, ca sĕ-i oprescă pe proiectătorĭ dela orĭ şi ce lucrare pentru reuniune, ér la dincontră sĕ aplice faţă cu dênşii tótă rigórea legii. Cărĕii-marĭ, Februariu 17, 1885. Ujfalusy m. p. vicespanŭ.

517/1885. Ordinaţiunea se imânuează presidentei provisorie prelângă recipisă în copiă, ér aclusele în originalŭ, — ordinaţiunea se trimite şi primarului şi căpitanului supremŭ spre executarea în casurile obveniente. Baia-mare 25 Februariu 1885. Din şedinţa consiliului. Georg Lajos m. p. protonotarŭ.

Étă până unde a mersŭ părtinirea vicespanului comitatensŭ! Domnia-sa vorbesce într'o formă, şi fapta dovedesce alta; unde-i este cavalerismulŭ şi nobilitatea pretinsă? Se póte că în modŭ naturalŭ, după legea psichologică, schimbă faţa când se vedea înaintea celorŭ două dame române, carĭ cereau părtinirea lui ce li-o şi promise, deşi în sufletulŭ sĕu şi în inima sa vibra, póte, rĕsbunarea. După cum se aude, acestŭ bărbatŭ este omulŭ pe carele ilŭ ţinŭ în evidenţă ca sĕ li se trămită de »föişpanŭ« fraţilorŭ din Caraşŭ-Severinŭ în loculŭ paşei din presinte, sĕ fie pregătiţĭ!

Altcum mulţĭ sunt de părerea, că statutele de sub întrebare n'au trecutŭ pragulŭ acestui comitatŭ că totuşĭ

așa mare nedreptate nu póte se comită (?) nicĭ ministrulŭ unguresců, ca statutele damelorŭ sătmărene sĕ-le respingă, fiind acele în tóte asemenea statutelorŭ Reuniunei damelorŭ selăgiene, pe carĭ totŭ acelŭ ministru le-a aprobatŭ. Fiă orĭ și cum, din aceste se póte vedea, până unde amŭ ajunsŭ noi din acestŭ comitatŭ; nu ni se concede ca între marginile legei sĕ profesămŭ cultura, nicĭ sĕ ne însoțimŭ spre unŭ scopŭ nobilŭ și mărețŭ cum este și Reuniunea damelorŭ.

Ocupându-ne cu așa lucrurĭ, îmĭ vine în minte unŭ bărbatŭ pe care Ungurii ilŭ numescŭ mare, acestŭ bărbatŭ în unŭ timpŭ când spiritele erau agitate. bună óră ca astădĭ, spune unŭ sfatŭ bunŭ și părintescŭ fraților sĕi Ungurĭ, pe care aflu de bine sĕ-lŭ amintescŭ și eu cu acéstă ocasiune. Și anume dice marele Szechény: „Sĕ dămŭ drepturĭ la toțĭ locuitorii Huniei, acesta nu este atâtŭ faptŭ creștinescŭ câtŭ calculŭ bunŭ; sĕ dămŭ drepturĭ, că în urmă va fi pré târdiu, și patria se va risipi din temeiu și va peri și memoria Ungurului. Acésta este mărturisirea consciinței mele, — căcĭ și apa și aerulŭ sfărîmă totŭ împrejurulŭ sĕu, — décă se apasă peste elasticitatea sa firéscă." (Stadium p. 118 pref. 290).

Acestŭ bărbatŭ le-a spusŭ cum potŭ a'șĭ întări esistența, însĕ tóte acele le privescŭ ca trecute, dér adeseorĭ profețiile ómenilorŭ marĭ și prevĕdĕtorĭ se împlinescŭ.

Noi Românii din acestŭ regatŭ suntemŭ tratațĭ în unŭ modŭ cu totulŭ nepomenitŭ în seculului **XIX** care se dice alŭ luminei și deșteptărei naționale.

Voi mame române, fițĭ mângâiate, căcĭ dreptatea va învinge, lucrațĭ mereu și crescețĭ fii lângă sînulŭ vostru devotațĭ causei naționale! Sătmăréanulŭ.

Cestiunea porto-francurilorŭ române.

(Din raportulŭ d-lui Cogălniceanu).

Propuitorii proiectului delege, care se desbate acum în Camere l'au precedatŭ cu o espunere de motive, care arată, anŭ pe anŭ, colosala propășire a porturilorŭ france, și cu dênsa și colosala desvoltare ce a luatŭ prin acésta comerciulŭ nostru internaționalŭ, precum și cifrele incasate de vămile nóstre, traducêndu-se acestea prin milióne. E de ajunsŭ a arăta, că în anulŭ ântêiu (1835) alŭ declarării Galațilorŭ ca porto-francŭ, cifra vasurilorŭ ce intră în portŭ nu se suia la 300, 12 anĭ în urmă (1847) acea cifră se urcă la 1065; și exportațiunea cerealelorŭ representa 370,000 chile de Moldova. La 1855, adecă 20 de anĭ după declararea de porto-francŭ, Galațĭ vedea intrândŭ în apele sale 1557 vase; mărfurile importate sĕ ridicau peste 230,000 tone, representândŭ 20,000,000 francĭ și populațiunea ajunsese la cifra de peste 60,000 locuitorĭ, când în 1830 ea nu era nicĭ măcarŭ de cincĭ séu șése mii suflete.

Prin tractatulŭ dela Paris Dunărea până la Galațĭ, în modŭ oficialŭ, și până la Brăila, în modŭ tăcutŭ, se declară ca făcêndŭ parte din regiunea maritimă, pentru care acéstă întindere și fù succesivŭ pusă (prin tractatulŭ de Berlin) sub preveghiarea comisiunii europene.

Lucrările admirabile făcute la gurile Dunării dederă unŭ sporŭ nemărginitŭ comerciului nostru internaționalŭ în genere, și în deosebĭ traficului ambelorŭ porturĭ, carĭ din di în di luară unŭ avêntŭ mai puternicŭ, identicându-se în ele viitorulŭ întregei mișcărĭ economice și comerciale a României.

Astfelŭ la 1873, adecă 38 anĭ după declararea porturilorŭ france, vedemŭ că numai Galați a exportatŭ producte în valóre 100 milióne lei noi, a importatŭ mărfurĭ de 50 milióne, și a primitŭ visita a 3,518 bastimente ale diverselorŭ națiunĭ din Occidentulŭ și Orientulŭ Europeĭ.

Brăila a pășitŭ pe aceeașĭ treaptă de desvoltare; valórea exportațiunii cerealelorŭ întrecea încă și cu mulŭ cifra exportațiunii lorŭ prin Galațĭ.

Până a nu se pune însĕ în lucrare desființarea privilegiului de porto-francŭ, dér chiar din diua promulgării legii, care decreta în principiu abolirea acestui privilegiu, comerciulŭ occidentalŭ se simțĭ lovitŭ și începu a-și căuta alte regiunĭ!

Iată, ce sĕ găsesce într'o scrisóre de curêndŭ apărută: »Le comerce français en Roumanie, par Urbain Chousserie. Paris, 1884.«

Mulțumită linielorŭ lorŭ de căi ferate intrândŭ în România prin trei puncte, Ițcanĭ, Predealŭ și Vêrciorova Austria și Germania, proiectaseră de a monopolisa în mânile lorŭ totŭ comerciulŭ României. Puterile mai susŭ numite căutară dar mijloculŭ de a distruge pentru totd'auna concurența francesă, și credură a'lŭ fi găsitŭ în desființarea porturilorŭ francese în România.

Importațiunea francesă se făcea prin porturile france Galațĭ și Brăila, carĭ ii serviau dreptŭ întrepositŭ; în adevĕrŭ în aceste porturĭ veniau de se aprovisionau toțĭ negustorii grosiștĭ și detailiștĭ ai României, ai Dobrogiei, ai Bulgariei și ai Sêrbiei. Cifra afacerilorŭ tratate anualŭ pe aceste douĕ piețe era enormă. Porturile Galațĭ și Brăila se bucurau de o mare prosperitate comercială, și erau departe de a se ascepta la lovirea teribilă, care avea sĕ le fie dată; pentrucă erau de abia doi anĭ de când o lege prelungise încă pentru dece anĭ privilegiulŭ lorŭ de porto-franco.

Motivulŭ pusŭ înainte de guvernŭ în aceste împrejurărĭ, este că într'o țară de libertate existența unui privilegiu sau favorile acordate câtorva orașe, nu ar putea sĕ fie luată în considerațiune fără a lovi însușĭ principiele, carĭ au servitŭ pururea de basă actelorŭ guvernului.

Este sigurŭ că guvernulŭ, dacă a agisatŭ din propria sa inițiativă, a credutŭ a face unŭ bine și a servi interesele generale ale țĕrei sale!

Din nenorocire desființarea porturilorŭ france a avut efecte funeste. Negoțianții aședațĭ de douĕdecĭ și treidecĭ anĭ au fostŭ prinșĭ de frică și au contenitŭ afacerile lorŭ. A fostŭ o panică generală. Eu însumĭ am cedatŭ impresiunii generale, când legea a fostŭ votată. Eu am scrisŭ o seriă de articole în diare, spre a combate legea, demonstrândŭ că Galații și Brăila erau ambele porturĭ, prin carĭ intră aurulŭ în România.

În adevĕrŭ, în vreme ce se esportă în 1880 prin trei puncte fruntarii austriace, Ițcanĭ, Predealŭ, Vêrciorova, o valóre totală de 43,884,900 francĭ, porturile Dunării, a cărorŭ mișcare comercială este concentrată în Galațĭ și Brăila exportau în Europa, și mai alesŭ la Londra și Marsilia, o valóre de 175,033,888 francĭ, și plătea guvernului românŭ o taxă vamală de 1,494,761 de francĭ contra 372,866 francĭ plătițĭ de productele exportate în Austria. Am criticatŭ mai alesŭ taxa de jumĕtate la sută luată în porturile france, și a cărei mănținere, după desființarea acestora, nu mai are rațiune de a fi, și constitue unŭ privilegiu în folosulŭ Austriei și Germaniei, a cărorŭ produse, intrând în România prin fruntariile de uscatŭ, sunt scutite de acéstă taxă.

Eu sunt convinsŭ, adaugă autorulŭ, despre adevĕrulŭ proverbului strămoșilorŭ noștri: Is fecit cui prodest. În adevĕrŭ cui putea sĕ foloséscă imediatŭ desființarea porturilorŭ france, dacă nu Austriei, care dispune de trei linii ferate spre a dirige produsele sale în România, și care ar monopolisa, împreună cu Germania, comerciulŭ acestei țĕrĭ, dacă ar putea distruge traficulŭ care se face la Galațĭ și la Brăila cu națiunile occidentale!

Societatea de Economiă politică.

Lunĭ séra s'a ținutŭ în Bucurescĭ a treia întrunire a societății de economiă politică sub președința d-lui Al. Crețescu, presențĭ fiindŭ 20 membrii.

După citirea procesului verbalŭ alŭ ședinței precedente s'au pusŭ la votŭ și s'au admisŭ în unanimitate patru noui membrii și s'au mai propusŭ alțĭ șase.

La ordinea dilei era continuarea discuțiunei: dacă este séu nu oportunŭ a se înființa o industriă națională în țară.

D. Em. Protopopescu Pache, după ordinea înscrierilorŭ, a luatŭ cuvêntulŭ și a demonstratŭ utilitatea și importanța industriei în societățile, care se pretindŭ civilisate. A arĕtatŭ cum la noi în țară este mare nevoe, ca industria agricolă sĕ fiă scósă din vechea rutină și sĕ-șĭ ia avêntulŭ ce comportă o asemenea activitate socială.

A demonstratŭ asemenea că țĕrile, care vorŭ sĕ între în cerculŭ activității industriale, trebue mai ântêiu sĕ încépă cu industria casnică, fără a se avêntura de o cam dată în domeniulŭ marilorŭ industrii, marea industriă fiindŭ compatibilă numai națiunilorŭ ce au unŭ escedentŭ de populațiune, care nu găsește destulŭ de lucru în agricultură. Constată că la noi lipsescŭ brațele, și că ar fi o perdere economică dacă ne amŭ forța sĕ deturnămŭ puținele brațe ce avemŭ în agricultură spre a le destina fabricelorŭ marĭ. Citéză esemple de încercările făcute în țară cu câteva marĭ industrii, și insistă pentru desvoltarea acelorŭ industrii, care suntŭ strênsŭ legate cu agricultura, cum suntŭ: cășeriile, morile, velnițele, destilările, fabricatele petroliului, spălatulŭ lînei; produsele seurilorŭ și grăsimilorŭ, pielăriile, carne conservată, conserve alimentare, lemnăria lucrată etc. Apoi insistă pentru încurajarea industriei casnice „home industrie,« prodronulŭ marii industrii.

Arată cum trebue sĕ deplângemŭ starea actuală a agriculturei la noi de óre ce, după datele științifice, populația țĕrei nóstre, ca țară agricolă, trebuia sĕ se îndoiască, pe când miseria și bólele a decimatŭ populațiunea țĕrei. Atrage atențiunea asupra demoralisărei ce a pĕtrunsŭ până în cele din urmă strate ale societăței, împuținarea numĕrului căsătoriilorŭ, și creșterea mortalităței.

Conchide prin a rĕspunde afirmativŭ la cestiunea pusă: Dacă prin industriă națională înțelegemŭ industria casnică. Se pronunță contra marilorŭ industrii, care ar distrage cu perderĭ brațele dela agricultură. În fine terminândŭ adaogă câteva argumente pentru a pune în evidență erorile vulgare, ce se facŭ cu balanța comerciului.

— D lŭ Popovicĭ a arĕtatŭ că altceva este a se trata cestiunea în teorie pură și altceva cum se practică în tóte statele. Convențiele comerciale dintre state turbură regulele abstracte ale sciinței economice.

Crede că este bine și oportunŭ a se înființa industria în România. O țéră, care s'ar aplica esclusivŭ la ramura industriei agricole, ar fi întocmai ca unŭ capitalistŭ care și-ar închide tótă averea într'o singură societate financiară.

Dacă nu plouă, tótă țéra sufere, căcĭ seceta aduce crisa cea mai teribilă, agricultura fiindu-ne singura sorginte de avuții.

Dacă plouă multŭ, asemenea.

Industria agricolă, fără industriile derivate din ea, nu póte fi unŭ bine pentru noi. Decĭ mai întêiu avemŭ nevoiă a crea industriile derivate din industria agriculturei. Este tristŭ a vedea în tablourile statistice, la comerciulŭ nostru cu străinătatea că aducemŭ din Austro-Ungaria și untŭ și făină, și brânzeturĭ, și sforĭ, frînghii, și altele, și lemne de construcții aducemŭ, noi cu pădurĭ seculare, și căruțe ordinare, tóte acestea pentru mai multe milióne.

Chiar fabrice de zahărŭ și altele se potŭ înființa la noi, dar ca sĕ reușéscă trebue bine cultivate sfeclele, mai multă capacitate la direcțiunea fabricei și sĕ nu avemŭ tarife, care sĕ ne omóre în fașă orĭ ce industrie îndată ce se nasce.

Nicĭ o țéră esclusivŭ agricolă nu esistă în Europa.

Înființarea industriei mai are și alte avantage enorme. după cum s'a disŭ, de a moralisa satele, de a ocupa pe țĕranĭ în lunile de iérnă, de a face sĕ esiste în țéră unŭ terțiu Statŭ (tiers état bourgeoisie), care sĕ fie o forță între funcționarĭ și țĕranĭ, o forță în țéră.

În fine prin industriă țĕrile devinŭ libere, esemplu: Anglia, Francia, Belgia.

— D. Pallade cu o logică strînsă a resumatŭ argumentele ce se dau în favorulŭ marei industrii și le a combătutŭ cu datele sciinței economiei politice, admițêndŭ soluțiunea emisă de d. E. Protopopescu Pake. D. Troteanu a vorbitŭ în sensulŭ celorŭ susținute de d. Popovicĭ. Orele fiindŭ unsprędece ședința s'a ridicatŭ, anunțându-se cea următóre pentru Sâmbătă 17 Martie, din causa sĕrbătorilorŭ ce începŭ la 18 Martie. Viitórea ședință va avea locŭ în pasagiulŭ românŭ Nr. 14.

(»România,«)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Saarbrücken, 20 Martie. — Dintre nenorociții din mina de cărbunĭ dela Kampfhausen s'au scosŭ până erĭ la 3 óre după amédĭ 137 morțĭ, 51 vii. Ceilalțĭ morțĭ nu se potŭ scóte decâtŭ fórte încetŭ din causa dĕrîmăturilorŭ.

Cattaro, 20 Martie. — Părechia princiară de corónă sosesce adĭ aci. Mâne de diminéță plécă la Cetinge.

DIVERSE.

O festă a unui ginere. — În săptĕmânile din urmă, o festă ce i-a jucat'o princesei Beatrice din Anglia mirele sĕu prințulŭ de Battenberg a adusŭ după sine o mică supărare între fidanțațĭ. Princesa, care e fórte religiósă, poruncise ca pânzĕturile de masă, șervetele și batistele sale sĕ fie marcate, nu cu coróna și cu monogramŭ, ci cu sentințe biblice. Dar fiindcă numĕrulŭ acestorŭ albiturĭ este multŭ mai mare decâtŭ sentințele potrivite, princesa se adresă către mirele sĕu și acesta se oferĭ sĕ'i ajute cu sentințe sfinte în limba latină. În adevĕrŭ, elŭ trimise o colecțiune de acestea, care s'au și datŭ în lucru. Dar ce sĕ vedĭ? Rufele sunt marcate, în roșu și albastru, cu versurĭ începĕtóre din cele mai profane cântece d'ale studențilorŭ. Mirésa s'a cam supĕratŭ puțintelŭ, dar Curtea e încântată de gluma atâtŭ de bine isbutită.

***

Înaintea curții cu jurațĭ. — Acusatulŭ este unŭ omorîtorŭ. Juriulŭ dă unŭ verdictŭ afirmativŭ asupra tuturorŭ cestiunilorŭ, — tăcêndŭ cu desăvêrșire asupra circumstanțelorŭ atenuante. Președintele puse acusatului întrebarea de rigóre: — Acusatule, ai sĕ facĭ vr'o observațiune în privința aplicării pedepsei? — Una singură, d-le președinte: nu suntŭ partisanŭ alŭ pedepsei cu mórte!

***

Drumulŭ virtuții. — Mamă! — Ce vrei? — Guvernanta mi-a disŭ că tóte femeile ar trebui sĕ mérgă pe drumulŭ îngustŭ alŭ virtuții. — Neapĕratŭ! — Atuncĭ cum sĕ mergĭ p'acestŭ drumŭ cu turnura pe care o porțĭ în tóte dilele?

***

(†) **Necrologŭ.** — Dina Manole, soția d-lui Ioanŭ Manole vechiŭ comerciantŭ, epitropŭ la biserica sf. Nicolae etc. și mama d-lui Diamandi Manole, a încetatŭ din viață la 6 ale curentei în etate de 72 anĭ după scurtă suferință. Ceremonia funebrală se va face Sâmbătă în 9 ale curentei 3 óre p. m. Conductulŭ va porni din casele proprii Scheiu Nr. 1513 la biserica Sf. Nicolau din Brașovŭ. Fie-i țĕrina ușóră și memoria binecuvêntată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 19 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.95
Rentă de hârtiă 5%	93.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare	102.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.10
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 30
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.30
Renta de hărtiă austriacă	83.45
Renta de arg. austr.	83.70
Renta de aurŭ austr.	108 75
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncel austro-ungare	861.—
Act. băncel de creditŭ ung.	310.—
Act. băncel de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.60
Londra 10 Livres sterlinge	124.35

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 6 Martie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92½	—
Renta rom. amort. (5%)	94	—
» convert. (6%)	89⅞	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33	—
Credit fonc. rural (7%)	100½	—
» „ „ (5%)	85¾	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	90½	—
» » » (5%)	83¾	—
Banca naţională a României	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	294	—
« » » Naţională	210	—
Aurŭ	12.½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 20 Martie st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.73	8.76
Argint românesc	8.70	8.75
Napoleon-d'orĭ	9.79	9.80
Lire turcescĭ	11.04	11.06
Imperialĭ	10.02	10.04
Galbenĭ	5.70	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	126.—	127.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Mersulŭ trenurilorŭ
pe inia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	3.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicica	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicica	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.